

faptul că, deși reformase decisiv comedia, nu putuse renunța dintr-o dată la procedeele *commediei dell'arte*, astfel încât, cel puțin unul dintre personaje – *Portărelul* (interpretat foarte plastic de Vitalie Bichir) – joacă în stilul acesteia. Descifrăm, în aceste recursuri regizorale, un respect și un omagiu adus de creatorul contemporan marelui dramaturg.

Interpretarea actoricească este unitară și ca tonalitate și ca ritm și ca bucurie a jocului, cu inflexiuni discret parodice; caracterele se dezvăluie cu voluptate, situațiile au substanță comică, verva gâlcevilor e plină de haz autentic – la aceasta contribuind toți interpreții; fără excepție. Sunt, totuși, câteva puncte de vârf în interpretare. Sergiu Tudose realizează un *Isidoro* complex – de la starea ușor dezabuzată a intelectualului marginalizat (cu un aer ușor cehovian!, marcat și de costum), la pișicherul interesat de farmece feminine – etalând procedee și mijloace de caracterizare originale și eficiente. Florin Mircea, apoi, în rolul lui *Jupân Fortunato-Bâlbâilă* – e de un comic irezistibil, de mare efect verbal și mimic. Petru Ciubotaru (*Jupân Toni*) pune accente foarte diverse în caracterizarea personajului său – o prezență vie, dinamică, amplu colorată din interior. Ada Gârțoman-Suhar (*Mătușa Pasqua*)

alternează inteligent veselia cu tristețea, șiretenia și arțagul cu bonomia într-un profil realizat în densă pastă comică. În sfârșit, Liviu Manoliu (*Jupân Vincenzo*) e mai echilibrat ca oricând în conturarea unui personaj... de echilibru în spectacol, cu rol de potolire a spiritelor aprinse.

În consonanță tonală cu aceștia, ceilalți interpreți au contribuții cu totul meritorii la întregirea peisajului uman constituit din individualități precis conturate: Teodor Corban (*Titta Nane*) și Călin Chirilă (*Beppe*) subliniază convingător furia geloziei colorată de nuanțe comice bine susținute; Doru Aftanasu e un *Tofolo* evoluând cu aplomb trucat – de un umor succulent – între bravuri de crai de mahala, șiretenii și lașități ridicole; Anne-Marie Chertic (*Lucietta*), Monia Pricopi (*Orsetta*) și Eliza Rusu (*Checca*) le înzestrează pe tinerele logodnice cu farmec feminin, fiecare cu un accent de caracter bine așezat. Prezențe mai discrete, dar înscriindu-și personajele în unitatea ansamblului, sunt Tatiana Jonesi (*Mătușa Libera*) și Pușa Darie (*Canocchia*). Cântă frumos, cu distincție, Cezar Antal și Vasilica Marini. Brândușa Mircea semnează o coregrafie adecvată care întregește ritmul și atmosfera generală a unui spectacol foarte plăcut, caracteristic pentru rafinamentul lui Goldoni, dar și al lui Alexandru Darie.

SPECTACOLE

Ștefan OPREA

Goldoni?

Montând *Bădăranii* de Goldoni la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani, regizorul Nikolov Perveli Vili a mizat – cum însuși declară în caietul de sală – pe ideea de carnaval: „Carnavalul e laitmotivul spectacolului...” Numai că *realitatea piesei și realitatea carnavalului* nu se întâlnesc niciodată, rămân mereu paralele sau consecutive, căci în timp ce carnavalul se desfășoară undeva afară, acțiunea propriu-zisă se consumă în interiorul casei lui Lunardo, unde nu intră nimeni fără voia lui. E drept că, din când în când, ecurile carnavalului pătrund în universul închis al casei prin oaspeții–invitați care vin parcă „îmbăiați” în veselia de afară, dar ecurile se pierd repede pentru a face loc întâmplărilor „de interior”, intrigii matrimoniale și dezvoltărilor de caracter, predominante în comedia lui Goldoni. Carnavalul izbucnește în scenă abia la sfârșit, după ce comedia s-a epuizat și personajele își pun măști și costume carnavalesci, integrându-se în *tarantella* finală – dinamică, vie, bogat colorată – cel mai izbutit moment al spectacolului (coregrafia: Victoria Bucur).

Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoșani – *Bădăranii* de Carlo Goldoni. Traducerea: Sică Alexandrescu. Regia: Nikolov Perveli Vili. Scenografia: Mihai Pastramagiu. Coregrafia: Victoria Bucur. Distribuția: Valerian Răcilă (*Canciano*), Teodora Moraru, Florita Rusu (*Felicità*), Remus Archip (*Contele Ricardo*), Daniel Badale (*Lunardo*), Irina Mititelu (*Margarita*), Daniela Bucătaru, Olina Stratin (*Lucietta*), Cezar Amitroaei (*Simon*), Narcisa Vornicu, Camelia Nistor (*Marina*), Florin Aionițoaiei (*Maurizio*), Radu Dragoș (*Filipetto*), Felu Râșcă (*Servitorul I*), Alexandru Delescu (*Servitorul II*), Crenola Doroftei (*Slujnica I*), Petronela Chiribuță-Dușa (*Slujnica II*). Data premierei: 20 februarie 1999.

Până la acest moment însă spectacolul e inegal, lipsa de unitate a interpretării fiind carența cea mai evidentă – mai ales în cazul bărbaților. Despre cei patru bădărani autorul zice că: „*E vorba de patru burghezi din Veneția, de aceeași condiție, cu aceeași avere și având toți patru același caracter, oameni năzuroși, sălbatici, ce păstrează obiceiurile străvechi și disprețuiesc moda, plăcerile și saloanele veacului; dar fiecare dintre cei patru apare cu trăsături personale și am dovedit prin această încercare cât sunt de inepuizabile caracterele*“ (v. *Memoriile domnului Goldoni*, ELU, 1967, p. 287). Așa cum i-a gândit regizorul și cum i-au întruchipat actorii însă, cei patru rămân doar doi, dacă nu chiar unul singur, căci Valerian Răcilă (*Canciano*) e liniar și monoton, iar Cezar Amitroaei (*Simon*) nu reușește să impună nici o linie de caracter personajului său. Deși cam ciudat (un gangster, adus, parcă, din perioada prohibiției americane, somându-l cu pistolul pe *Lunardo*!), cel de-al treilea bădăran, *Maurizio* (Florin Aionițoaiei), are cel puțin un profil propriu în acord

cu ideea regizorală; căci zice regizorul: „Realitarea spectacolului aparține zilelor noastre“. Mă rog! În sfârșit, al patrulea, *Lunardo*, e, de fapt, singurul pe care se așază spectacolul. Mizând totul pe virtualitățile interpretative ale lui Daniel Badale, spectacolul înclină spre recitalul comic al acestuia. Actorul are, într-adevăr, disponibilități, dar e atât de nestăpânit, de dezlănțuit în folosirea lor, încât personajul e caricaturizat excesiv, lăsând impresia că n-are nici o legătură – stilistic vorbind – cu ceilalți trei. Cu excepția vocii – care zgârie și urechile și nervii – Radu Dragoș a fost un *Filipetto* nostim; în schimb Remus Archip (*Contele Ricardo*) nu a găsit nici o clipă relația cu ceilalți interpreți, ca să nu mai vorbim de un profil pentru personajul său. Lipsa de unitate – a tonului și a ritmului spectacolului – devine, astfel, supărătoare. Atât interpretul, cât și regizorul par a fi uitat că domnul Goldoni refuza categoric jocul excentric, echilibristic al actorilor, îi dis plăceau alunecările în grotesc și vulgaritate, dorind să impună, prin feroma lui, fizionomii firești, cât mai apropiate de

natură; el pleda pentru comedia gravă, pentru un teatru plin de noblețe, care să rafineze gustul; comicul verosimil și rațional era principalul său deziderat. Dar Goldoni e mort de două sute de ani...

Mai aproape de „pretențiile“ lui Goldoni au fost interpretele rolurilor feminine, care, în același timp, au fost atente și la acordul stilistic dintre ele. Irina Mititelu (*Margarita*) joacă nervos și cu farmec, în permanentă relație cu partenerii, angajant și cu frumoasă plastică scenică. O secondează, în aceeași notă, Narcisa Vornicu (*Marina*), iar Daniela Bucătaru a găsit pentru *Lucietta* un ton de sfioșenie trucată care e convingător și adecvat personajului. În schimb, Teodora Moraru (*Felicità*) nu are alertețea necesară femeii care leagă și dezleagă totul, care îi poartă pe degete pe bărbați; un personaj briant într-o interpretare monotonă. (Din păcate, nu am văzut decât interpretele de la premieră. În dublură mai joacă: Florita Rusu – *Felicità*, Olina Stratin – *Lucietta* și Camelia Nistor – *Marina*).

Scenografia lui Mihai Pastramagiu e simplistă și statică: o pasarelă (cavalcavia) albă, în fundal, rămâne mereu neutră în spatele actorilor; doar din când cineva trece pe ea, fără ca prin aceasta s-o implice în dinamica spectacolului. Iar costumele sunt contemporane (cu excepția celor din *tarantella* finală).